

Sygn. akt XVC504/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku w XV Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Tamowicz

Protokolant: sekretarz Anna Gutowska-Czulik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 października 2017 r.

sprawy z powództwa L. N., A. G., R. M., T. W.

przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G.

o ustalenie nieistnienia uchwały Rady Nadzorczej

1. Uznaje za nieistniejącą uchwałę Rady Nadzorczej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia zmian w Regulaminie Wynagradzania Członków Zarządu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G..
2. Zasądza od pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. na rzecz powodów L. N., A. G., R. M. i T. W. kwotę 200 zł. (dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powodowie L. N., A. G., R. M. i T. W. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. wnieśli o ustalenie nieistnienia uchwały nr (...) Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni podjętej w dniu 28 kwietnia 2015 r. Wnosili także o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że jako członkowie pozwanej zapoznali się m. in. z obowiązującym Regulaminem Rady Nadzorczej zatwierdzonym uchwałą Zebrania Przedstawicieli Członków z dnia 25 czerwca 2009 r., który stanowi (par. 6 pkt. 2), że Rada może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości członków Rady w sposób wskazany w par. 4 ust. 1 Regulaminu. Powodowie zapoznali się również z protokołem nr 4 z dnia 28 kwietnia 2015 r., w którym zapisano porządek obrad. Zawierał on pięć punktów i nie przewidywał podjęcia uchwały o zmianie Regulaminu wynagradzania członków Zarządu. Uchwała ta o numerze (...) z dnia 28 kwietnia 2015 r. nie została wymieniona w porządku obrad.

Na koniec powodowie wywiedli, że z uwagi na podniesione okoliczności mają interes prawny w ustaleniu nieistnienia uchwały nr (...) (pozew k. 3-3v).

W piśmie z dnia 11 lipca 2017 r. (k. 57) powodowie poza uzupełnieniem braków pozwu wskazali, że wnoszą o ustalenie nieistnienia, stwierdzenie nieważności lub uchylenie uchwały nr (...). Nie wskazali podstawy faktycznej roszczeń o stwierdzenie nieważności i uchylenie uchwały.

Pozwana (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. w odpowiedzi na pozew (k. 65-67) wносиła o oddalenie powództwa na koszt powodów i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według czterokrotności stawki minimalnej.

W uzasadnieniu pozwana wywiodła, że jej Rada Nadzorcza jest legitymowana do podejmowania uchwał w ramach kompetencji statutowych niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania Spółdzielni i w sprawach indywidualnych

jej członków. Dalej pozwana odwołała się do treści art. 42 ustawy Prawo spółdzielcze, co do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia i art. 24 i 46 tej ustawy, co do podejmowania przez Radę Nadzorczą uchwał. Wywiodła, że ustawa Prawo spółdzielcze nie przewiduje możliwości zaskarżania przez członków spółdzielni innych niż dotyczące wykluczenia lub wykreślenia członka, uchwał Rady Nadzorczej. Wobec tego powodowie nie posiadają legitymacji do skutecznego zaskarżenia uchwały objętej pozwem.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w uzasadnieniu pozwu pozwana wywiodła, że porządek posiedzenia Rady Nadzorczej z dnia 28 kwietnia 2015 r. obejmował sprawy wymienione w punktach 1-4 oraz punkt 5 – sprawy wniesione. Zaskarżona uchwała była w tym punkcie posiedzenia. Przewodniczący Rady Nadzorczej odczytał porządek posiedzenia, a członkowie Rady nie wnieśli zastrzeżeń. Oznacza to, że porządek obrad został przyjęty przez aklamację. W trakcie posiedzenia uchwała nr (...) została przegłosowana. Zgodnie z postanowieniem par. 6 ust. 2 i 3 Regulaminu uchwała ta była objęta porządkiem obrad i została przyjęta większością głosów. Wobec tego pozwana wносиła o oddalenie powództwa uważając pozew za chybiony.

Na rozprawie dnia 24 października 2017 r. (adnotacja 00:10:41) powodowie ostatecznie wnosili o ustalenie nieistnienia uchwały nr (...) Rady Nadzorczej pozwanej. Nie wnosili o ustalenie jej nieważności ani o jej uchylenie. Wskazali, że pismo z dnia 11 lipca 2017 r. sporządzili pod wpływem sugestii osób trzecich.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Bezspornym w sprawie jest, że powodowie są członkami pozwanej Spółdzielni.

Organami pozwanej Spółdzielni są Walne Zgromadzenie, Rada Nadzorcza i Zarząd.

Do kompetencji Rady Nadzorczej pozwanej należy m. in. uchwalanie Regulaminu wynagradzania członków Zarządu (par. 63 pkt. 26 Statutu).

Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej pozwanej o czasie miejscu i porządku obrad Rady, jej członkowie, Zarząd oraz osoby zaproszone zawiadamiani są pisemnie najmniej 5 dni przed terminem posiedzenia (par. 4 ust. 1 Regulaminu). Rada jest zdolna do podejmowania uchwał przy obecności, co najmniej połowy liczby członków. Rada może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości członków w sposób określony w par. 4 ust. 1 Regulaminu. Uchwały są podejmowane zwykłą większością głosów (par. 6 ust. 1-3 Regulaminu). Z obrad Rady spisuje się protokół, który podpisuje przewodniczący lub jego zastępca i sekretarz lub inny członek prezydium Rady (par. 10 ust. 1 Regulaminu).

Dowód: Statut pozwanej k. 24, Regulamin Rady Nadzorczej k. 29-30, 82-83 akt.

Na dzień 28 kwietnia 2015 r. zostało zwołane posiedzenie Rady Nadzorczej pozwanej, w którym uczestniczyło dwunastu z trzynastu członków Rady

Porządek obrad obejmował pięć punktów:

1. Omówienie protokołu z poprzedniego posiedzenia plenum Rady;
2. Informacja odnośnie badania bilansu Spółdzielni za rok 2014;
3. Informacja dotycząca przeprowadzonej pełnej lustracji działalności Spółdzielni za lata 2011-2013;
4. Realizacja wniosków z Walnego Zgromadzenia członków (...) w G. z 2014 roku;
5. Sprawy wniesione.

Członkowie Rady nie wnieśli uwag do tego porządku obrad. W ramach punktu piątego porządku obrad przedstawiono sprawę Regulaminu wynagradzania dla członków Zarządu oraz dyżuru członka Rady Nadzorczej w miesiącu maju.

Sprawę Regulaminu wynagradzania członków Zarządu referował Prezes Spółdzielni. Poinformował, że na posiedzenie Rady została przygotowana uchwała w sprawie wprowadzenia zmian w tym Regulaminie. Przedstawił proponowane zmiany odnosząc się do poszczególnych postanowień obowiązującego Regulaminu oraz odczytując zmienione postanowienia. Po krótkiej dyskusji sekretarz Rady odczytała uchwałę nr (...)w sprawie wprowadzenia zmian w Regulaminie wynagradzania członków Zarządu. W przeprowadzonym głosowaniu jedna osoba wstrzymała się, a pozostali obecni członkowie Rady głosowali za uchwałą.

Dowód: protokół nr (...) k. 70-80, 34-45, lista obecności k. 81, uchwała nr (...)k. 46-47 akt.

Powodowie w kwietniu 2015 r. nie byli członkami Rady Nadzorczej pozwanej i nie uczestniczyli w posiedzeniu w dniu 28 kwietnia 2015 r.

O tym, że na posiedzeniu w dniu 28 kwietnia 2015 r. ma być głosowana zmiana Regulaminu wynagradzania członków Zarządu pozwanej, członkowie Rady dowiedzieli się w czasie posiedzenia Rady i to nie na jego początku, lecz w czasie omawiania punktu piątego – sprawy wniesione. Projekt uchwały był czytany dopiero na posiedzeniu Rady.

Dowód: zeznania powodów w charakterze strony na rozprawie w dniu 24 10 2017 r.: L. N. (czas 00:18:33-00:34:21), A. G. (czas 00:34:21-00:37:35), R. M. (czas 00:37:35-00:41:06), T. W. (czas 00:41:06-00:43:31).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt przez strony oraz na podstawie zeznań powodów.

Dowody z dokumentów nie budziły wątpliwości Sądu, co do ich wiarygodności. Nie były kwestionowane przez strony. Dowód z dokumentów przeprowadzono na rozprawie dnia 24 października 2017 r.

Sąd poczynił ustalenia faktyczne na podstawie zeznań powodów przesłuchanych w charakterze strony na rozprawie dnia 24 października 2017 r., a w szczególności zeznań powoda L. N. mającego największą wiedzę, co do podstawy faktycznej zgłoszonego roszczenia.

Z zeznań tego powoda wynika bowiem, że członkowie Rady Nadzorczej nie zostali poinformowani w terminie określonym w Regulaminie Rady, że na posiedzeniu w dniu 28 kwietnia 2015 r. będzie procedowana uchwała w sprawie zmiany Regulaminu wynagradzania członków Zarządu pozwanej. Nie znali projektu uchwały, nie doręczono im go nawet w czasie obrad, lecz był on referowany przez Prezesa Spółdzielni, a przed głosowaniem odczytany przez sekretarza Rady. Składając zeznania powód powołał się na informacje uzyskane od członka Rady K. O.. Taki przebieg obrad w tym przedmiocie wynika także z zapisów protokołu posiedzenia z dnia 28 kwietnia 2015 r. Dlatego, Sąd zeznania powoda L. N. uznał za wiarygodne. Co charakterystyczne pozwana takiemu przebiegowi posiedzenia nie zaprzeczała.

Za wiarygodne uznano również zeznania pozostałych powodów jako zbieżne z protokołem posiedzenia Rady z dnia 28 kwietnia 2015 r.

Sąd nie przesłuchał strony pozwanej, gdyż nie uznał tego za niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy z uwagi na treść protokołu z dnia 28 kwietnia 2015 r., a pozwana reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika takiego wniosku nie zgłaszała.

Roszczenie powodów jest zasadne.

Powodowie domagali się ustalenia nieistnienia uchwały Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni nr (...)z dnia 28 kwietnia 2015 r.

Zgodnie z przepisem art. 189 k.p.c., powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przywołany przepis określa materialnoprawne przesłanki zasadności powództwa, w którym powód domaga się sądowego ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego

lub prawa. Powództwo będzie oddalone przede wszystkim, jeżeli powód nie ma interesu prawnego do jego wytoczenia. Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Należy także dodać, że przyjmuje się istnienie interesu prawnego zawsze, „gdy istnieje niepewność stanu prawnego” lub „gdy stronie nie stoi otworem droga procesu o świadczenie, a strona przeciwna kwestionuje jej prawo lub stosunek prawny” (tak, Przemysław Telenga w komentarzu do art. 189 k.p.c. w programie komputerowym Lex tezy 1 i 2).

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 czerwca 2017 r. (IACa 1627/16, Lex2369673) wyrażono pogląd, że interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. oznacza potrzebę prawną, wynikającą z sytuacji prawnej, w jakiej powód się znajduje. Nie ulega wątpliwości, że interes ten ma dotyczyć szeroko rozumianych praw i stosunków prawnych, a nie jakichkolwiek relacji. Może on zatem wynikać z bezpośredniego zagrożenia prawa powoda lub zmierzać do zapobieżenia temu zagrożeniu. Interes prawny występuje również wtedy, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa, mająca charakter obiektywny, a nie stanowi jedynie subiektywnego odczucia powoda. Należy jednak zaakcentować, że Sąd dokonując oceny czy po stronie powoda istnieje interes prawny, bierze pod uwagę okoliczności danej sprawy, a także czy w drodze innego powództwa, strona może uzyskać pełną ochronę swoich praw.

W ocenie Sądu, powodowie mają interes prawny w ustaleniu nieistnienia uchwały Rady Nadzorczej pozwanej nr (...). Za taką oceną przemawia regulacja zawarta w przepisie art. 42 par. 9 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze stanowiącym, iż orzeczenie sądu ustalające nieistnienie albo nieważność uchwały walnego zgromadzenia bądź uchylające uchwałę ma moc prawną względem wszystkich członków spółdzielni oraz wszystkich jej organów. Zatem powodowie domagając się ustalenia nieistnienia tej uchwały w istocie dążą do wyjaśnienia sytuacji prawnej nie tylko swojej jako członków Spółdzielni, lecz i stanu prawnego dotyczącego funkcjonowania organów Spółdzielni – w tym wypadku Zarządu, co ma też wpływ na sytuację – prawa i obowiązki wszystkich członków.

Trafnie powodowie wywodzą, że zaskarżona uchwała jest uchwałą nieistniejącą, gdyż procedowanie nad nią nie było przewidziane w porządku obrad posiedzenia Rady Nadzorczej w dniu 28 kwietnia 2015 r., o którym powiadomiono członków Rady.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2013 r. ((...), Lex1318295) Sąd ten stwierdził m. in. że uchwała walnego zgromadzenia (zebrania przedstawicieli) spółdzielni jest nieistniejąca w szczególności wtedy, gdy posiedzenie "organu" zostało samorzutnie zwołane przez grupę członków bez zachowania wymaganej procedury, uchwałę podjęto bez przewidzianego w statucie quorum albo bez wymaganej większości głosów, uchwałę podjęto w sprawie nieumieszczonej w porządku obrad, wyniki głosowania zostały sfalszowane, zastosowano przymus fizyczny wobec członków, uchwała została podjęta nie na serio, zaprotokołowano uchwałę bez podjęcia głosowania albo treść uchwały jest niezrozumiała i nie można ustalić jej sensu w drodze wykładni. W katalogu przyczyn nieistnienia uchwały bez wątplenia mieści się również sytuacja, gdy - zdaniem członka spółdzielni - uchwała została podjęta przez organ nieistniejący. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy odwołał się do poglądów doktryny prawa.

W ocenie Sądu orzekającego ten sam katalog przyczyn nieistnienia uchwały odnosi się do uchwał innych niż Walne zgromadzenie organów kolegialnych spółdzielni, a więc i do uchwał Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza jest organem kolegiальnym. Swoje decyzje podejmuje więc właśnie w formie uchwał. Do jej kompetencji należą wszystkie sprawy powierzone jej przepisami Statutu i ustawy Prawo spółdzielcze. Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej pozwanej, a więc aktem prawa wewnętrznego, którego organ ten ma obowiązek przestrzegać, o czasie miejscu i porządku obrad Rady jej członkowie, Zarząd oraz osoby zaproszone zawiadamiani są pisemnie najmniej 5 dni przed terminem posiedzenia (par. 4 ust. 1 Regulaminu). Rada może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości członków w sposób określony w par. 4 ust. 1 Regulaminu (par. 6 ust. 2 Regulaminu).

W ocenie Sądu, obowiązku powiadomienia członków Rady o porządku obrad nie wyczerpuje umieszczenie w tym porządku punktu – konkretnie piątego – sprawy wniesione. Zdaniem Sądu, w ramach tak określonego punktu

porządku obrad mogą być jedynie omawiane sprawy nie wymagające podjęcia decyzji w formie uchwały. Jeżeli decyzja Rady ma być podejmowana w formie uchwały sprawa taka powinna być szczegółowo wymieniona w porządku obrad. Gdyby rozumować inaczej, tak jak chce tego pozwana, zbędnym byłoby w ogóle precyzowanie porządku obrad i wystarczającym byłoby umieszczenie w nim jednego punktu – sprawy wniesione. Rację ma w tym względzie powód L. N.. Za takim rozumowaniem przemawia też regulacja zawarta w postanowieniu par. 4 ust. 1 Regulaminu. Wcześniejsze doręczenie członkom Rady zawiadomienia o terminie i porządku obrad służyć ma bowiem odpowiedniemu przygotowaniu się członków Rady do posiedzenia, a także możliwości uzyskania opinii innych osób, w tym członków spółdzielni. Jak wynika z protokołu nr (...) z projektem uchwały o zmianie Regulaminu wynagradzania członków Zarządu członkowie Rady zostali zapoznani w czasie posiedzenia i to nawet nie przez doręczenie projektu uchwały lecz przez jego odczytanie. Takiego postępowania nie można zaakceptować. Mimo, że nie zostało ono oprotestowane przez członków Rady nie może powodować zmian tak istotnego aktu wewnętrznego pozwanej, rodzącego obowiązki finansowe Spółdzielni, a w konsekwencji jej członków. Procedowanie zmiany tego Regulaminu w takich warunkach nie może być uznane za prawidłowe, gdyż wypacza sens funkcjonowania Rady Nadzorczej jako organu m. in. kontrolującego działalność Zarządu. Skoro zaś Regulamin wynagradzania członków Zarządu przyjęty był w formie uchwały, jego zmiana też w takiej formie musiała nastąpić. W konsekwencji nie można przyjąć, aby zmiana Regulaminu wynagradzania członków Zarządu została prawidłowo umieszczona w porządku obrad Rady i aby skutecznie mogła być przez nią przegłosowana. Skoro, więc projekt tej uchwały nie został umieszczony w porządku obrad, a nad uchwałą odbyło się głosowanie należy ją uznać za nieistniejącą.

Mając na uwadze tak poczynione ustalenia i rozważania, w punkcie 1 wyroku, na podstawie przepisu art. 189 k.p.c., uznano uchwałę nr 4/2015 Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni za nieistniejącą.

W punkcie 2 wyroku orzeczono o kosztach postępowania na podstawie przepisów art. 108 par. 1 k.p.c. i art. 98 par. 1 k.p.c. Kosztami postępowania na rzecz powodów, w zakresie opłaty od pozwu, obciążono pozwaną, która sprawę przegrała w całości.